

ТҮЯ ХАБААРЫСТЫБАТЫН УПРАВЛЕНИЕТЫҒАР

Сааскы ыһыы: бу нэдиэлэнэн түмүктэниэ

Тыд хангайныгын удирдлыгтар бу күнэр ордук түбүктээхтэр. Салкы мһым үгөнүн барар, сайыгы сезоннай үлэсир тирэи каллыр. Ошон удирдлыга олорор киһини көрбөкүн. Бигини Болугур, Соловьев кэһилэктэрини баран кэлбит специалисттаран бирдэстэрин, үлүүс кылабынай агрономун Е. И. КОРЯКИНАНЫ кытта мһым уонсай хаамытын уонна сымдыталабыт эвеноларыгар бааламаныа түрүгүн мыйталастыбыт.

—Дымы да хаамыгынан, мыймы үлөүлөрү быйыл балачка эрдээзетилер, бу татымнан буолаарына, үлүүсү мыймы бу издэмэ ортотуп эрси түмүктөнөүбүз.—
дигер кылабынай агроном.

Салгын киши үлэ уонсай туругун биэлинишээр. Ол курдук, быһаан быһытыынаа быһыл киши 2700 гектарга ытыллыахтаабыттан 1065 гектарга барбыт. Үлэ сүрүннээн мам ыйын 10 күнүттэн сараламмыт. Сваскы сикк сантарыыта 1200 гектарга ытыллыбыт, ыһыллыбыт мөнтөн 1080 гектарга хорутуу, дивскалэһин уонна дүдөннелээһин үлэлэро барбыттар. Ыһымга барыта 60-тан тахса трактор, 96 киһи тардылан үлэһинир.

Хяатчмылым, Быйыл уматтыкка тардылык суох. Нав-
дыһар дьонго, ээһоларга уурааххэ биир олоһор
Итинэн мһым үлэлэриг сэргэ бурдуу хаһааһыһыба-
лара капиталнай күрүү тутуугун, майы советуһула-
лааһыһы тэһгэ ыһааллара хяатчыһыһа. Техника
капиталга эмһе куһаҕаһа суох эбит дьэххэ. «Туймаада-
лаһыһы» компанияһа көһүө 6 МТЗ, биир ДТ трактор,
Дьарыһаһа буюдуу кыһыһа көһүө 2 МТЗ кэлбит
Арһе «Агротех» АО техникаһа саһаас чавастарыһа аҕа-
лаһыһа ыһааһыһа. Олоһа саһыһыһа оттооһун үлэлэһиһэр
дээрэ ситэрһиһиһиһиһэр эрөннэллэр.

—Евдокия Ивановна, зөвмоларга үгсүлэригэр сырыттыг, олорго балаһыаньа үлэ, хаамыта хайдарай?

— «Мындагайы» ТХПК үрдүк үнүүтүн элсноти
мнмны улууска бастамна, од эбэтэр бу аасны
надналар, түмүктэтэ. Энео 350 гектарга аспыт-
тан 100-чак гектара уу аныгар сытар, ууга түнөн
эрэр. Болтонго «Өрүүн», Ойдууунга «Бурдук»
баанынай хаһайыстыбалара эмнэ чугастар, бу күн-
шөө бүтөрүлэр. Бааныгар спазмн түһара алектэр
бааллар. Холбоор, Ойдууунтан «Комплекс», «Төгрү-
гөстөөх» баанынай хаһайыстыбалара итээннэ Сыдан

МТС-на, Соловьев нэлэлдэгийн «Бурхалнайа». Тэрэ дээтэххэ, сир сэлдээрхтэн көрө сэлдхэн шаллаар. Билэгийн бааһыада үлэ сүрүн обработкитын ыгтал-
лар.

—Звенолар үзлэлэртэр итгэс дээн ордук тугу
иймак этэй?

—Сир өнөрүүтүгүр Сыланта МТС-иаш, «Чурапчы» МТС (МУП) сайынкы обработкаларан хаачыстыбата мөлтөх. Состорор тыа хаайаыстыбатын техникалара суох, бааллара эрэлэр. Сүрүү быричиннэлэрэ, дьэ, ол. Хааныыста рассадатын тахсыыта «Адаан» баанынай хааайыстыбатыгар үчүтөй, болдох да тутулулубуу, оттох «Мындараайы» ТХПК звешота рассадатын өлөрдүүтүн хойутаппыт эрээри, тахсыыта муһадана суох. Кооператив өссө 2 гектарга хойутаппыт өлөрдөр -

— Үллийн сямэтигийн хадгачлалыг бийл хайдах буудла?

—Бийн бурдук снэмтнийн тастан хаачигаллыг суох. Барта улуу снэмтнийн хардартан цасан-бөрсөн бийн снэмтнийн шавыт. Снэмтнийн ираастаанын сонтоохтук шигилыни, снэмтнийн хаачистыбата куураана суох. Бу өгтүнэн этгэххэ, снэмтнийн ираастааг мөс-сигиналар олус эргэрдилэр. Өрөмүөнөөн өрө туһа-налар.

—Улахан ыбыылаахтар ханныктарый?

—Биймэл үс хайнаймагтайбыг президентскай ситимнэ хиврэн үлээшир буолуулар. Ишники «Агро» ассоциацияны уонна «Мындагаайы» кооператив үрлүү: үүүнүүтүн эвенотун сэрбэ эбии «Чуранчы» МТС илбирбит, Кындар 1000 тонна бурдуту атыылаахтаахтар. Ол иһинтэн «Чуранчы» МТС 300, «Мындагаайы» кооператив 200 уонна «Агро» ассоциация 500 тоннаны.

—Хортоншуйга базаһыаһыа, үлэ хайдарый?

—Сүлжээ хаачистыбата, хөрийн хөрүүн, куба-
на суох талыг үзэе барьт. Энэолор 20-төн тахс
тонновы атыгга уонна сүлжээр анван атылаатилар.
Билэгин обработкаа сыддьалар. Улууэ үрдүөн
хөртүөншүй барыта 50 гектарга мыйалар. Хөртүөн-
шуйга сөһүлүлэр техникалалар. Бу культураны өлөр-
дүү бам бийн 20 күнүн көннөттөн садаланна.

— Уонсай проблема бу диин тугу эйиан этэй?

—Техника эргэригтэ улахан. Соёулдар, соёр тех-
ника. Отгон уматын, солярна утары уунардаах, хар-
чалаах дьонго, хаһаайыстыбаларга тутууга суом
хааччылар.

С. СМЕРНИКОВА — канцэрт.

ЧАКЫР ОРТО ОСКУДАТЫҒАР

Манна үсрэтэр үлэни таһынан ороно эг-хаан өттүлүн сайыннарымыга утумнаах үлэ барар. Бу үлэни үлэни быһаарынан, нилээн-сигалыан дытыыга өскүлэ төрүйсөччүтө А. Н. Неустроева улахан орууллаах.

Бокс уонна тустуу тренеры А. Н. Соловьев обо спор-
дунан умсугууһа дьарыктанымтатар, үрдүк ситиһини-
лөөрүгөр үтүө суобастаахтык үлэһин олохтоһон туу-
раата. Национальный чемпионларга РФ, СР спордун
маастара, РФ үөрэбэринтин туйгуна Н. Н. Адамов
эрчийэр ободоро улууһу таһымнаах күрэхтэһинлэртэ
ситиһинилээхтык кытталлар. Музыка учуутала В. И.
Окопешнинова фольклорнай куруһуогу саайар. Ба-
йыт С. А. Зверев.—Кыыл Уода төрөөбүтэ 160 сылы-
гар аһаан П. Ойуунускай «Дьулуруйар Ийүргүн Боо-
тур» диэн олонхотуттан быһа тардан туруоран тө-
рөһүттэр аһаан биирэбиллэрин ыламылар. Сүүрү-
өрүөлэртэ А. Андреева, К. Адамов, К. Егоров уо-
д. а. оонньоотулар. Уһукку куруһуогун ободоро от-мас
уонна удаһы үтүкүүлэрин төдөрөн сэтэрэн-хоторон
бэрдиһэр. Байыаннай бөлөһүнэн уруогун саппаас
офицера Н. Е. Викторон ыттар. Уолаттары бастаа-
гы байыаннай билиһигэ, строевой хаамыта үөрэтэр

Найилжээгээ олонор хамтаар дэлэ нэргэтлэргэ, анга-
дас нийлэргэ тимуровской көмө төрөлзэн ыгыталам-
та үтэска кубулуйда. Ити курдук үлэ хүсстүү оргуйар-
Целаген ВАСИЛЬЕВА, торопшут.

ДЬОКУУСКОЙ, Сэтгэ Федеральнай уокурукка Прэзидэнт бэрэстэбнитэллэрийн туһунан РФ Президэнэ Владимир Путин Ыһаага—билгити республика обществонноа саямай дуулаалар бонпууроостариттан бһардэстэрэ, Бу бонпуурооска РФ Президенттэр Саха Республикатын бастыйааһынай бэрэстэбнитэлэ, СР Государственный Муһһааһын (Ил Түмэл) Республикатын палататын депутата Егор ЖИРКОВ бэйэтин саһаатын СИА-га Һитиннэрдэ:

—Джон долгулар өйдөнөр, ошондоор Ыйлаах ата дабаны үгүтүк сымаа ааттанар. Манна көпсөтүн административнай реформа туһунан барбат. Бу Ыйлаах регионпарга үсүдүрөтөр биэр РФ Президенин боломуотуйдалах бөрөстөбигиталарын институтун ударытат төрөйөнгө сымааннаах. Ошон биһиги республикабытыгар итинник буолбатах, төттөрүтүн, РФ Президентигэр Саха Республиккага боломуотуйдалах бөрөстөбигиталар, РФ Президентин дьаһалтата араас болууруоһу кинилиин быһаарсар.

Бу Бйлаах бастаах пууна регионнарга РФ Президенти боломучуулаах баргэбинтэллэрин институту федеральный уокуруктары боломучуулаах баргэбинтэллэр институттарыгар уларытан тарийэр туһунан эгэр. а. э. билигин уокууан чиновник оинугар сэтгэ баар буолуода.

Икхибишэ, Ымалуха регионнарга үн-хэлчэ федеральнай ускурук нонгөө барар дэлэ эталлишэ, Феде-

● ХАБЛАТ СУРУУУТУТАР ЭРГИЛДЭН

ВЕРМИКУЛЬТУРА ДИЭН ТУГУЙ?

Алсмыт сүлд атырмача ыдым ортого Дьокүүскайтан «Эко-центр» научнай-производственной предпринимательской Тыл хаһаайыстыбатын академиятын научнай-техникалар институтун үлэһиттөрө С. С. Красильникова итинэн Т. В. Аргунова Дирин агро-оскулатын тепличнай хаһаайыстыбатын рассадаһар 30 тыһымычча вермикультураны аралап олоруннута.

Вермикультура, атынын этетхх, бу—калифорний-
скай кыныл чпэрбэлэр. Бу чпэрбэлэр Америка Кали-
форния штатыгар аян бастакынан үөскэтиллэннэр
«калифорнийскай» дикон аты ылбытара. Чпэрбэлэр
апатлаах субстратка олохсуйаллар. Субстрат дикон
чпэрбэ олохсуйар уонна аһымиктанар өйгөтө. Субст-
ратынан бытарытыллыбыт органической тобохтор
буолуохтарын сөп. Ол абатор куурусса, сүөһү, сылгы
ноһуомнара, үүнээйи, ас тобохторо, кумаады ырада-
һынара. Бу аагтаммыт субстраттартан билиэххэ, тыа
сиритгар, 3-6 мй сыныгыт сүөһү ноһуома буолуон сөп.

Члэрбэлэр байдалын нөлүө кугуллубут субстраты сөптөөх усулуобуйага: 20-25 кыраадыс сылаасыа, 70-80 бырыһыан сппикэ, 6,8-7,2 туттахха, нормиомност (биогумус) отгором таһаараллар. Биогумус—бу үрдүн нөдүүстээх. Экологическай отгүнн ыраас, ол эбэтэр нитрата суох, күүстээх концентрациялаах сүрдээх пексеркөй, хара өнгөөх органическай уосурдуу. Бу уосурдууга үүнээһи аһалыктанар макро, микро эле-ментэрэ биэр тэтиннэ, үүнээһи ыһыларыгар сөптөөх чыччаки норматыгар сылдыадылар.

Бюгдүмүх хангам бабарар тийштэх буурга, үүсэл би культуурааттан көрөн эби аһахык (подкармли) бийимтыван туттуллар. Сиппит улахан чирбөлөр үйүннара 7 см, диаметр дара 0.5 см буоллар. Олохтоох ардах чирбөлөрттөн атыннара дигэ—кыйнал өгөөх- төрө уонна олохсуубут сирдириттэн ханна да барбат- тара. Оттон сипиттэр, температуралари, субстраттара нуориона өмингэтээбит буоллаһаан, чирбөлөр сыһиы олөнөөр бюгдүмүска кубултуллар.

Синцит улахан чирбэлэр олус элбэх тэргүүтээхтэр. Биир пайра чирбэ сымга 300 чирбэни үөскөтөр. Оссо биир ордухтарынан олохсуйбут субстраттарыттан олус түргэнник биогумус өтөрөллөрө буунар. Холбоор, 30 тыһыянча чирбэ 500 кг поһому биир мй иһинэн биогумус өтөрөр. Онон вермикультураны билэр, туһаныллыатын көсөтөр сөн.

агро-оскула производственный үөрэхтэлгингиз
маастари.

В дополнение к данной статье автору С. Тарасовой сообщаем, что работа по распространению технологии вермикультивирования в Республике Саха (Якутия) проводится в рамках проекта РОНИ «Распространение опыта утилизации органических отходов методом вермикультивирования в условиях Крайнего Севера», благодаря поддержке Агентства США по международному развитию и Московского представительства Института Устойчивых Сообществ.

С уважением, руководитель проекта
С. С. КРАСИЛЬНИКОВА.

РОССИЙСКАЯ ФЕДЕРАЦИЯ ПРЕЗИДЕНТ
БЫЛААС ВЕРТИКАЛЫН БОБОРТӨТӨР

ральный уокурукка боломучуулах бэрэстбиһэт — государственнай сулуслаах. РФ Президени дьаһалтатын улаһыта уонна Правительство, Уи министерствотын, Казначейство уо. д. и. бэрэстбиһэтэли функция киниэхэ суктарыллыбат.

Үсүнүшүн, Федеральнай укукурлар уурияхтары, ыһаахтары, быһаарыналары ылар бырааулары суох, син-биир уруккутун күрдүн Москва ыһаада.

Сэтгэ боломжуудайлаах бэрэгтэбинтэл сүүрү сору-
гунан байлалары уокуруктарыгар Россия Президенти
но уонна хас политикатын сүүрү туһайышларыа
быһаарыа уонна олоххо киллэрин буолар. Иккиннээн,
государственный быһаас федеральной органныа
быһаарымлара туолуутун контуруоллуур. Хас бири-
ддэ уокурукка эабэх субъектэ киллэр. Холобур, Даль-
най Востоктаагы уокурукнутугар—10. Оон олеру
хас жүн айы контуруоллуур кылдыбат. Итиннэ
эбин структуралар төрииллэхтэрэ суога. Ол курдук
Хабаровскайга Кылаабынай контуруоллуур управле-
ниэ Дальнай Востоктаагы подразделениэга биэр. Ити
подразделение аппарата Рф Президенти боломжуудай-
лаах бэрэгтэбинтэллэгэр бэриллэлэр.

Үчүс кылабынай сөзүгүнөн РФ Президентини кадр-
га политикаыны халачыйы буолар.

CILA,

БЛАГ ЭКОНОМИКАТА

Хайыы-үйэбэ сибиэнэй огурсулаах ыал

Банингарга, бодьдаслутум курдук, шойзо 8 чөөс са-
 җана тийийнбөр олбуурдарын аанытар бнр мааны
 массанына тектөөн хорус янына. Үс-түүрт дыахтар тах-
 сан олбуурга субурунан икридэлэр. Каларикс аанын
 испатым—ныи уол одо тракторынан уу бабан аял-
 бастарын атын пынаа кула сымдаалар. Дыахталы-
 җа батынан геллалдаа тийибитим—киссэн-ниссэн дэ-
 аай дейдута эбит. Ким сыана ыгыталаһар, ким хан-
 ныа рассада баарын сураһар, атын үүннэриа киста-
 алыһарытар сыана үллэстөр...

Үс тешлэц тухары араас культуру: огуреу, помидор, патиссон, минималс бигэс, ханшмыста, кабачки, арбуз, о. д. а., расадalara олодуалубута күнүүн чэлгитэр. Ата атра, дини, георгин, о. д. а. сибиджалар силс тэригтэр.

—Ички сэлтан бөгтөх голчидлаан нүүснэ дларьктанымбыт, ол нининэ куурussa, сибининнэ нитэр этибит. Түүрт сибининнэст сөгдүөнүмалаан сымнарас минибэл, 2000 сымнамыт туттаран стенка атымаласнымыт. Сөгтис сымнытын «Хара кыталык» мөөннүбөрүмүүнөрөбит. Бастаан рынок суога дий, «Айымалаан» таһыгар тийһэн уктары асылыны сатаабынныт да, хоно калбатахтар, ону бииргэ үмэллир дьоммутуттар, таһарыа малларбытыгар түгөспөннүт. Билэги 15 уктахтыт, барыаанымалаан хаһаһабыт,—дигэр хаһаһык Наталья Николаевна.

Уштарыткан тапшыры саныннан өлгөнүн өс тартып огурулары, расадлары бирин турар Наталья Николаевнага: «Ханайысты бадытыгар үлэст ароскуонкутун сабар дуо?» — диип ыйыталаһабын.

[illegible]

Салтны хайнаайна моркуубу сибнэхайн хайнааны

га шыматын бэлгийнхнээр. «Ийнхүү нумах кутабын, энэ моркуонгары уурабын, эз үрдүгүн нумах кутабын, атын арага моркуубу тэлэгтэбин, ону энэ нумагынан саабын уолна дээ онкуучаар уурабын».

[illegible]

—Айта мавматат ынаххын ыа диир,—дигэи кыраакыи кыысчаан сэрбэкэччиэн кэлэи тымалыар. Ынахтарын ыймталаспыннар бэрт чокуотун: «Сыйыана, Марта, Кыысчаана, Күнэйи»,—дигэи аадыталаан биирэр, өссө: «Оҕолорун сэрбэккү дүө, ол туруллар»,—дигэи ыйар.

—Үүшлүтүн тутгарбат эгнэйт, бийэл сайн дэ туттарар билааннаахмат. Гэйзэбит сүөгэйдээн, суоратан, сыр, хүөрчэх онгрон аһылыбыт,—ийэ бэрг холкутук сэхэргинир. Бийэл шэрэлэрэ Алеша уонна Андрей орто оркууланым, өттөн аралара Иван Иванович СГУ-ну бүтэрээхтээхтэр. Онон, атэргэ дылы, харчы хамсыыр сыла. Сүрүн көмөлөһөөччүлэринэн ахемка үөрэнэр Алеша уонна бэйлэс нэлээс кийитэ Коля хамлаалар. Башынар дыкэ киргөн хаһаайыстыбалара иттиэн эрэ бүһиэт: 2 атыр, 4 тыһы куруолуктаахтар, 30-ча нуурусалаахтар. Үлэсэ сылддар ийэ, аҕа иттиги барытык ситэн буюбайдахэргэ кмаахтара тийбэтэ биллэр, онон оҕолор кырларыттан үлэ дыһоо эбиттэр. Улаахон уодаттар, араларын курдук, техникара эмнэ сыһыаннаахтарыттан, дыкэ үлэтиттэн (ис астааһыннагар тийэ) иттибэттэриттэн ийэ үөрэр, конкурстэрга олшпиһадаларга ситиһиллээхтик кыттибыттары аһаһспир. Аттыгар үнчү бэйэтин курдук элбэрэлээх Алеша үүшэйилэргэ уу кутар, бхордарын бэрдитэр.

«Сүрэгэ суох сүүс сүлбэлэхэ». Сорох-сорохпуз бай-
бит кыратык да түбүүрөрбүтүн улаханга ууран,
долбуурдаах асна да илимбит тийибит. Оттох Баки-
нар дьэ-кэргэн үлэни да үлэллиллэр, уһайбаларыт-
тан да уйгуну ылааллар, үөрөдү да оро туталлар. От-
тох Наталья Николаевна уонка Иван Иванович театр
спенатыгар аринет быһыматын тахсыбыттарын кө-
бүттэр, бука, сөбүлээбит буюутохтахтар.

М. СИДОРОВА

КЫРДЫБАСТАРЫТ БАРАХСАТТАР

ХОЛОБУР БУОЛАР ОЛОХ

Күн урта чагилзыйн, халдсан кэнги сырдаан, бортөөхэй да свасны малайга хүншэр. Иад-мал ахсан ынахтар төрөөн, үлэ үксээтэдэ, кыһынны баян хан баалайбыт сүүлхүдэр таһында чэчигтээн абыранан эрдэхтэрэ!.. Кырдыарас ветеринар Владимир Дмитриевич сүүрбэр бу кам уратыг сайа охсор. Билэги эдэргээн сааһыгтар ыар марыгтан күн спириттэн сүлхүүт көргэнэ. Тамара Кеснофонтоннатан хаалбыт уоллаах кыһынны оёолорун көрөр, дэлэ-уох түбүгэ дэлэ кыбитэ суух хайаан бүтүй-оһуой? Тамарата бляхсан урдук үрөхтөөх аотехник этэ. Эдэр снастаригтар манна үлэлтэн-хамсаан биэрэгбитэрэ...

Килин тогусуугаар ийгэн түүрт ордун кигары хоту Эдынгээнгэ юмэрбүүтэрэ. Эрэй да энгэрэмэлээр, син этэгнэ эргиллибүүтэрэ. 1954 жыллаахха онус жылалы бүтөрбиг уел «Коминтерн» юмэхов чилинэ буолбута. Ити дымл ийгэ ыараханник малдан, бу дойдуттан бучатыннаахтык барааххабыта, Бирэатгах бэлтин алахтарыр туруораары уһун абыс сыз устата колхоз үлэнигэ буолбута, ол тухары үөрөвөр бада жиниттэн араахембатада. Сүүрбэ тогусууга килин СГУ ветеринарный факультетын студена буолбута. 1967 жыллаахха ветврач дипломинаах жинна, Алагарга, ветеринарный учаласта субэвэлессэиңиң үлэниң кыбгыта. Ол нэмтэ 1989 жыллаахха пенсияга тахсар дээрэ олодун сүөһү нитиниң кытта субэстэрбута.

Вастаан үлэһин кэлбүт кэлкитэр иһин ветсанитария кытта үлүү буолан Чыапшара, Төлкөн улаастантарын сүөһүлэрин барытын төрөөлөрө, Брушалаах күүһү-бүт кэмэ этэ. Онон сүөһүнү бүтүннүүтүн хаачыахта да хаанньытлара, доруобайдарга вакцинация өлбөрүн үү-гү оргутан пһэрээллэрэ. Элбэх ынах торбостуура, Аны лааһын ныйрай агарын жарыта аралаан малдбара, 10-нуу, 20-лнн ныйрай биһрде өлөн хаалаллара. Ит-лэри утары охсуһуу элбэх сыраны иллара эрээрэ, су-суулаһан турян үлэһээн тохтөннуктара.

Эбнү айнамыг оюуртооу эшэ ветеринардияг сукаралзэ: билим хосхооһуна, минеральнай брикеи, саратовскай кооперативу башинотин, билахтаны... Сайнгын атахыт ыары буулуур, 50-нуу гөлү бийдэ малдар түбэлтэлэ баара. Билигин нүүт содоо, модоун... Кэгэх сүлһүнү, ортоку ба-

ЫТЫН ААХТАХКА, 2 ТЫН ТАХСА СҮӨНҮ БААРА, ОННО 500-
ТОН ТАХСА СЫЛТЫ БИЛДҮРӨ.

Түркт сүл үлээлээбитин кэмиз 1974 жыл балаган айыттан партин райкомун бюротун уураагынан оройуоннар ички ардыларынаагы племенстиян директорунан аналлар, Одыулуулга көсүттөрө. Тээтте, Мус-Майа, Чурааччы оройуоннарын хабаан үлээлээлээтэ. Сүөлүнү искусственнай скэмэлээһини сараалаабыттар. Племенной мааныыктаах бүтүн фермалар, бэригээдэлэр баар буолбуттара, бастыкнар мааныык ахсыттан 2000, 3000 килограмм үрүк лагони үрүлүшүттөрө. 1974 жыл үүмүтэ. Бу кэмиз Кард Маркс аатынан совхоз сайга төрүлүбүтэ, Владимир Дмитриевич ити совхоз Чыаппаратаары отделениетин управлюшайынан аналлар. Үлээлээбит 5 сыла олорну кураанын хантараннар, үлэ ыраахан этэ. Сүөлүрүн итин нөһүлүктөр быраадылыбыт учаастактарыт маанын кыстааллара, ол ахсын хотон өрөмүсүт, Мындаагайы Нуоайана, Мөшкүдүтэ, Куолуна үрөдү, Чыччаг өтөтө... 1978 сылаахха Бүлүүтэ тийэни өттөсүттара. Билэтин эргитэ санаатахха, охсө да аллэх сыра-сыла барбыт эбит. Дьон барахсаттар үлээлээтэрэ бөрдө. Ити сылларга сараалаамаа бөдөн көөнөрү тутуу. Толоонно улаахан кудуун, Чыаппарада уоней дьылар. Толукна хотон тутуллубуттара, биззал көндөйө таһаарылаабыта. 1979 жыл күһүн тырдыах айыттан управлюшайынан уурайыта Бахыс, Алааар, Мугудай нөһүлүктөрүн хабар искусственнай скэмэни балаамнор фелпал аспыттара. Ону алайыта, Лытэни Гаврил Уварович боруода орусалары көрбүтэ, Шеломова Мария Макаровна лаборанталаабыта. Толоонно Анна Соколяникова скэмэлээбит алаахтарын 90-тан бырыһына уулаамыттара, биир жыл 120 ыһройи млан оройуонга чемпионалаабыта. Мааныыкыт Василий Филиппович Слепцов итин аһар таһымыччалаах кырыһыны ылабыта.

Итл курдук хабарынанга келсезде багити кайылызат
ит билр кырдарага В. Д. Степцов улэтин, олорун
улуван уонна: «Бирге үлээбэит дьомор махтаа-
ны. Кинилэр ойутт буоланнар, кыаллы да суох
маккыбыта. Ол иһин мээдэи ытыттым көрөбүн»,—
эти эбэрэ, Аларга аламадай савс эмээ эргийдэ...

Л. ПРОТОДЬЯКОНОВА

ДЫМЛАР УОПНА ДЪОННОР

Үтүө аатын
үрдүктүк туталлар

Билгилдэх общественнай-политический деятель, кинемал командир, чокнет Николай Дмитриевич Кри-
новскийн (Уст Субурууский) нам аймн 22 күнүгөр
төрөөбүтэ 104 сыйын туолла. Маан сибээстээн, кини
аймн сүгөр Болтоно орто оскуолатын директора З. К.
ЕГОРОВТАН адыах башууруска аминистиритөр көр
дөстүбүт.

—Захар Егорович, эйиңи оқуғандың ханзаңыңың-
таң Н. И. Субхунусый аяғыңа баттамытай?

—Саха Республикатын Правительствотын 1996 сыйлалаарынан 30 үнүмүдүн 387 Мэдэх уураагынан илгэрилдибит. Бу өсүүмү өссө 1931 сыллаахха киһи аатын сүтөр эбит. Ол туһунан «Чуораан чутдуурдах дымлаа» диэн улууһуст биир биллиниэх киһи туттар учууталын, РСФСР үөрэҕирититин туйгууун Н. С. Соколовтар туһунан Н. Оксенов суруйбут очерк-киинигэтэр ахтылар. Оттон нобелиэр, колхоз, совхоз Субуруускай аатынан ааттана сылдьыбыттарын улууус олохтоохторо билэр буолуохтаахтар.

—Николэй Субурууский туһунан билгисэ дээрэ араас мөккүрдөр, көпсөтхэлэр буолталлар, маныаха эһиги сыһыанчыгыт хайдарый?

—Хайа баярлар киши бэйэтэни хэмтэҕэр отторбут дьылхатынан сымалалар. Моккүөрдүөх бадахыанчылары аналлах комиссия, суут эбэтэр историктар быһаарыахтары соң. Н. Д. Субуруускай төрөөбүтэ 100 сылын туолар үбүлүйүгүр Дьоккуускайга ытыллыбыт научнай-практической конференцияда кишини, Республикада үрдүкү өннөттүөх дуокунастарга үлэ-эбэтэни, оттоору олохтоомут быһааны бэрини-лээхтэни нөхүсөөнүн, тарыйсбыттын дьыҥ ырдьыгынан сыһылаан, Саха Республикатын биллилээх обществений-политическай деятелни быһыытынан билиминттар. Одолорбутун, иккилээбэтэни эжэни ырдьынтаах бадахыанчыны салгыт тутуһалларыгар үөрөтөбит.

—Үйетитэр, аатык ааттатар ханык үнэлэр мэтэл-
талларый?

[illegible]

—Дүдэ олохтөмүүт стипендиаттары тахыян ийни-
нэк эбэтэр оскуола Н. Д. Субурууский аатынан би-
нэхийэ лауреаттарын ааттарын нигэрэллэрин сити-
лэххит. Музейы салгыы үлээтэлэххит.

А. СЛЕПЦОВ — кандидат.

БРЕЙН-РИНГ—ӨРКӨН ӨЙ КҮРЭБЭ

Бям айны 17 күнүтэр улуустваары кини библио-
тека оҕолорго «Брей-ринг» интеллектуальной оон-
туу ыытылыһа. Барыта 4 оскуола үөрэнээччилэро
ыытыһыны ыылылар.

Фридрихсдорф хивсрн кэмпнтэн гимназия хамма-
дата (капитан Саша Яковлев) I, Чураччы орто ас-
сулатын «Ургэлэ хаммадата (капитан Витя Рома-
нов) II, ЧРОСИО «Эрэл» хаммадата (капитан Артур
Давыдов) III мнэстэлэр буоллулар. «Бастыг еркөн
ийдөөх» аатын Света Эверстова (ЧРОСИО), Витя Ро-
манов (ЧОО) уонна Витя Смирнов (гимназия) ыл-
тылар.

С СИВЦЕВА,
Учрах удирдлагын ерөнхийнх.

СУЪАЛ ЮРИДИЧЕСКАЯ КОМО

Клини курорт даялалтатын 22 обществен-
ай приемлайгыр юридическай көмө консультация-
лар тууунара абылгаллар чыгыр аайы 15 чаас-
ы 18-ка дээр ханым бафар гражданин Дюкуус-
ай даялалтатын правовой управлениетин специали-
арыттан боско консультацины ызын соу.

CHA.

